

Laidiens: 18.07.1995., Nr. 106

Ministru kabineta noteikumi Nr.197

Rīgā 1995.gada 11.jūlijā (prot. Nr.37 11.§)

Noteikumi par bijušo īpašnieku mantas kompensācijas vērtības noteikšanu un tās salīdzināšanu ar privatizējamo objektu (mantas) pašreizējo vērtību

Izdoti saskaņā ar likuma “Par privatizācijas sertifikātiem”

Pārejas noteikumu 4.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka metodiku, saskaņā ar kuru bijušo īpašnieku mantas — namīpašumu, uzņēmumu, viesnīcu, kinoteātru, veikalu, slimnīcu un citu īpašuma objektu (izņemot zemi) — kompensācijas vērtība aprēķināma, pārrēķināma privatizācijas sertifikātos un salīdzināma ar privatizējamo objektu pašreizējo vērtību.

Bijušo īpašnieku mantas kompensācijas vērtība (tālāk tekstā — “kompensācijas vērtība”) ir objekta vērtības daļa, uz kuru ir atjaunojamas īpašuma tiesības.

2. Šos noteikumus savā darbā izmanto institūcijas (valsts institūcijas, pilsētu domes, rajonu un pagastu padomes, kā arī tiesu iestādes), kuras atjauno īpašuma tiesības un aprēķina kompensācijas vērtību atbilstīgi likumam “Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem” (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 14.nr.; Latvijas Vēstnesis, 1994, 123.nr.), likumam “Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem” (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 46.nr.; Latvijas Vēstnesis, 1994, 42.nr.), likumam “Par namīpašumu denacionalizāciju Latvijas Republikā” (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 46.nr.; Latvijas Vēstnesis, 1994, 42.nr.), likumam “Par privatizācijas sertifikātiem” (Latvijas Vēstnesis, 1995, 52.nr.) un citiem normatīvajiem aktiem.

II. Bijušo īpašnieku mantas novērtēšana

3. Bijušo īpašnieku mantas kompensācijas vērtības noteikšana un pārrēķināšana pašreizējās cenās vai privatizācijas sertifikātos veicama trijos posmos:

3.1. nosaka bijušo īpašnieku mantas (pamatlīdzekļu) sākotnējo vērtību nacionalizācijas brīdī rubļos vai pirmskara latos;

3.2. aprēķina sākotnējās vērtības kompensācijas daļu jeb kompensācijas vērtību rubļos vai pirmskara latos;

3.3. rubļos vai pirmskara latos izteikto kompensācijas vērtību pārrēķina pašreizējās cenās (latos) vai privatizācijas sertifikātos.

4. Ja bijušais īpašnieks jau ir saņēmis kompensāciju par nacionalizēto vai atsavināto īpašumu, saņemtā summa (pēc pārrēķināšanas salīdzināmajās cenās) jāatskaita no kompensācijas vērtības.

5. Īpašuma sākotnējo vērtību nacionalizācijas brīdī nosaka, pamatojoties uz pirmajiem pēckara pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem (sastādīti, sākot ar 1944.gadu) vai citiem dokumentiem, kurus iesniedz bijušais īpašnieks un kuros norādīta pamatlīdzekļu vērtība. Sākotnējo vērtību nosaka šādi:

5.1. bijušo īpašnieku mantas sākotnējo vērtību aprēķina atbilstīgi attiecīgā objekta pamatlīdzekļu atlikuma vērtības summai (pamatlīdzekļu atlikuma vērtību aprēķina, no bilances vērtības vai pamatlīdzekļu izveidošanas vērtības atskaitot nolietojumu);

5.2. ja bijušais īpašnieks iesniedz nepieciešamos dokumentus, tad bijušā īpašnieka nekustamās mantas (pēc zemes vērtības atskaitīšanas) sākotnējo vērtību nosaka saskaņā ar vienu no šādiem dokumentiem:

5.2.1. nekustamās mantas pirkuma līgums (atsavināšanas summa);

5.2.2. dokuments, ar kuru izdarīts nekustamās mantas novērtējums aplikšanai ar nodokļiem;

5.2.3. novērtējums, kas izdarīts nekustamās mantas ilgtermiņa iekļāšanai kredītiestādē;

5.2.4. apdrošināšanas iestādes izdots dokuments, kurā norādīts mantas novērtējums;

5.3. ja nav atrodami nekustamā īpašuma vērtību apliecinājoši dokumenti, bet uz minēto īpašumu dokumentāri vai tiesas ceļā ir pierādītas īpašuma tiesības un noteikts šī objekta sastāvs un stāvoklis (sākot ar 1944.gadu), tad nekustamā īpašuma sākotnējo vērtību, pamatojoties uz ekspertu slēdzieniem, nosaka pēc analogijas — atbilstīgi divu attiecīgajam objektam līdzvērtīgu objektu vidējai sākotnējai vērtībai, kura aprēķināta saskaņā ar šiem noteikumiem un ņemot vērā zemes vērtības cenas atšķirību attiecīgā nekustamā īpašuma un salīdzināmā nekustamā īpašuma apbūves zonā gadā, par kuru aprēķina bijušo īpašnieku mantas sākotnējo vērtību.

6. Ņemot vērā likumos noteiktās prasības par mantas sastāvā notikušo pārmaiņu ievērošanu, kompensācijas vērtību aprēķina šādi:

6.1. ja objekta sākotnējā vērtība noteikta rubļos, pamatojoties uz pirmajiem pēckara pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem vai pēckara nacionalizācijas aktiem, vai citiem pēckara nacionalizācijas perioda dokumentiem, tad objekta kompensācijas vērtība ir vienāda ar tā sākotnējo vērtību;

6.2. ja objekta sākotnējā vērtība noteikta rubļos vai pirmskara latos, pamatojoties uz pirmskara nacionalizācijas aktiem, pirkuma līgumiem, hipotēku, grāmatvedības vai citiem dokumentiem, un objekts nacionalizēts pirms kara vai uzreiz pēc karadarbības izbeigšanās attiecīgajā Latvijas reģionā (1944.–1945.gadā), tad no objekta sākotnējās vērtības jāatskaita daļa (procentos), kas kara laikā pilnīgi vai daļēji gājusi mazumā vai zudumā. Objektam, kuru sākotnējo vērtību aprēķina, pamatojoties uz dokumentiem, kas sastādīti pirms 1939.gada, aprēķina mantas nolietojumu;

6.3. ja objekta sākotnējā vērtība ir noteikta rubļos, pamatojoties uz dokumentiem, kas sastādīti pēc kara vairāk kā vienu gadu pirms nacionalizācijas, vai ja objekta sākotnējā vērtība noteikta pirms kara, bet objekts nacionalizēts pēc kara (1946.gadā un vēlāk), tad nosaka mantas sastāvā notikušās pārmaiņas un objekta pamatlīdzekļu sastāvdaļu nolietojumu laikā no objekta sākotnējā novērtējuma līdz nacionalizācijai, atskaita atbilstīgo nolietojuma procentu no katras objekta pamatlīdzekļu vienības (vai to grupas) sākotnējās vērtības un summē aprēķinātās pamatlīdzekļu atlikuma vērtības visam objektam kopumā atbilstīgi tā sastāvam nacionalizācijas brīdī. Nolietojuma aprēķins veicams saskaņā ar Ministru Padomes 1991.gada 18.marta rīkojumu nr.103–r.

7. Kompensācijas vērtību pašreizējās cenās pārrēķina šādi:

7.1. ja objekta sākotnējā vērtība noteikta pirmskara latos vai rubļos pēc stāvokļa laikposmā līdz 1941.gadam (ieskaitot), kompensācijas vērtības pārrēķinam izmantojama šāda formula:

$$V^1 = V^2 \frac{K \times Cz}{K^1 \times K^2}, \text{ kur}$$

V^1 — īpašuma kompensācijas vērtība pašreizējās cenās (latos)

V^2 — īpašuma kompensācijas vērtība (pirmskara latos vai rubļos)

K — Latvijas Bankas noteiktais viena ASV dolāra vidējais kurss latos pēdējo četru nedēļu laikā pirms īpašuma kompensācijas vērtības noteikšanas

Cz — viena grama tīra zelta vidējā cena ASV dolāros Londonas biržā pēdējo četru nedēļu laikā pirms īpašuma kompensācijas vērtības noteikšanas

K^1 — viena grama tīra zelta vidējā cena ASV dolāros pasaules tirgū gadā, kurā tiek aprēķināta īpašuma sākotnējā vērtība

K^2 — viena ASV dolāra vidējais kurss pirmskara latos gadā, kurā sastādīti dokumenti, kas tiek izmantoti īpašuma sākotnējās vērtības aprēķināšanai

7.1.1. ja objekta kompensācijas vērtību nosaka, ņemot vērā objekta sākotnējo vērtību, kas aprēķināta, pamatojoties uz 1939.–1941.gadā sastādītiem dokumentiem, tad $K^1 = 1,125$ un $K^2 = 5,30$;

7.1.2. pārējos gadījumos K^1 un K^2 , pamatojoties uz Rīgas biržas, statistikas iestāžu un citu iestāžu arhīva dokumentiem, aprēķina institūcija, kura atjauno īpašuma tiesības, vai tās izveidota struktūrvienība;

7.2. ja objekta sākotnējā vērtība noteikta rubļos pēc stāvokļa uz 1944.gadu vai turpmākajiem gadiem, kompensācijas vērtība pārrēķināma 1990.gada (bāzes gada) cenās, reizinot kompensācijas vērtību ar koeficientu, kuru aprēķina kā attiecību starp 1990.gada un objekta sākotnējās vērtības aprēķināšanas gada kapitālieguldījumu cenu indeksiem (pielikums), kuri atspoguļo celtniecības montāžas darbu, iekārtu un citu kapitālieguldījumu cenu izmaiņas. 1990.gada cenās izteikto kompensācijas vērtību pārrēķina pašreizējās cenās atbilstīgi Valsts statistikas komitejas apstiprinātajiem un laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” publicētajiem patēriņa cenu inflācijas indeksiem katram ceturksnim laikposmā no 1990.gada līdz kompensācijas piešķiršanas brīdim.